लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) (दोस्रो संशोधन) नियमावली, २०७६

लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) नियमावली, २०६७ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०१३ को दफा २ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यी नियमहरूको नाम "लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) (दोस्रो संशोधन) नियमावली, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) नियमावली, २०६७ को नियम २ मा संशोधन : लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) नियमावली, २०६७ (यस पछि "मूल नियमावली" भनिएको) को नियम २ को,-

(१) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

"(क) "स्थानीय तह" भन्नाले गाँउपालिका वा नगरपालिका सम्झनु पर्छ ।"

(२) खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (ग१) थपिएको छ :-

"(ग१) "प्रदेश वा स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति" भन्नाले नियम ११ बमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहमा गठन हुने प्रदेश वा स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति सम्झनु पर्छ ।"

(३) खण्ड (घ) को सट्टा देहायको खण्ड (घ) राखिएको छ :-

"(घ) "मन्त्रालय" भन्नाले महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।"

(४) खण्ड (ङ) झिकिएको छ ।"

३. मूल नियमावलीमा नियम ३क. र ३ख. थप : मूल नियमावलीको नियम ३ पछि देहायका नियम ३क. र ३ख. थपिएको छ :-

"३क. प्रदेशको कोष : (१) प्रदेशले लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरणको लागि प्रदेश कानून बमोजिम प्रदेश लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा रहेको रकम सम्बन्धित प्रदेशले नियम ५ को उपनियम (१) बमोजिमको कामको लागि मात्र प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको कोषको उपयोग, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन प्रदेश कानून बमोजिम हुनेछ ।"

"३ख. स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष : (१) स्थानीय तहले स्थानीय कानून बमोजिम स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा रहेको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले नियम ५ को उपनियम (१) बमोजिमको कामको लागि मात्र प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको कोषको उपयोग, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन स्थानीय कानून बमोजिम हुनेछ।"

४. मूल नियमावलीको नियम ४ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ४ मा रहेको "महिला" भन्ने शब्दपछि "तथा बालबालिकाको" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

५. मूल नियमावलीको नियम ५ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ५ को उपनियम (१) को,-

(१) खण्ड (घ) को सट्टा देहायको खण्ड (घ) राखिएको छः-

(घ) कुनै व्यवसाय वा स्वरोजगारको लागि व्यवसाय स्थापना खर्च अनुदानको रुपमा प्रदान गर्न,

(२) खण्ड (ङ) पछि देहायको खण्ड (ङ१) थपिएको छः-

"(ङ१) लैंङ्गिक हिंसा र यौनजन्य दुर्व्यवहारको कसूरबाट पीडितले प्रचलित कानून बमोजिम कसूरदारबाट प्राप्त गर्नुपर्ने क्षतिपूर्ति त्यस्तो कसूरदारको कुनै सम्पत्ति नभएको कारणबाट प्राप्त गर्न नसक्ने देखिई अदालतको आदेश बमोजिमको रकम पीडितलाई क्षतिपूर्ति स्वरुप भराउन लेखी आएमा"

६. मूल नियमावलीको नियम ६ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ६ को उपनियम (२) को सट्टा देहायको उपनियम (२) राखिएको छ :-

"(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सञ्चालक समितिको सचिवालय तथा बैठक सञ्चालन गर्न लाग्ने खर्चको लागि कोषको रकम उपयोग गर्न सकिनेछ ।"

७. मूल नियमावलीको नियम ७ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ७ को उपनियम (२) को,-

(१) खण्ड (क) र (छ) मा रहेका "महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण" भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

(२) खण्ड (घ) पछि देहायको खण्ड (घ१) र (घ२) राखिएका छन् :-

"(घ१) सहसचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय -सदस्य

(घ२) सहसचिव, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय -सदस्य ।"

(३) खण्ड (ङ) मा रहेका "महिला तथा बालबालिका" भन्ने शब्दहरु पछि "सेवा" भन्ने शब्द थपिएको छ ।

८. मूल नियमावलीको नियम ८ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ८ को,-

(१) खण्ड (ख) मा रहेका "कार्यालयको नाममा" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषमा" भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

(२) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

"(ग) स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषको अनुगमन गर्ने वा गराउने ।"

(३) खण्ड (ङ) मा रहेका "बीउ पूँजी (सिड मनी)" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "स्वरोजगारको लागि व्यवसाय स्थापना गर्न अनुदानको रकम" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(४) खण्ड (छ) पछि देहायको खण्ड (छ१) राखिएको छः-

"(छ१) पीडितको तत्काल उद्धार, राहत र पुनर्स्थापनाको लागी राहत, आर्थिक सहयोग तथा अन्य सामग्री उपलव्ध गराउने।"

९. मूल नियमावलीको नियम १० मा संशोधनः मूल नियमावलीको नियम १० को सट्टा देहायको नियम १० राखिएको छ :-

"१० स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषमा रकम उपलव्ध गराउने : (१) पिडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलव्ध गराउनको लागि सञ्चालक समितिले कोषबाट स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषमा आवश्यकता अनुसार अनुदान रकम निकासा दिनेछ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषको स्थापना नभएसम्म सम्बन्धित स्थानीय तह वा सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट सिफारिस भई आएमा सञ्चालक समितिले तत् तत् स्थानीय तहको नाममा रकम निकासा दिन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम प्राप्त भएको रकम तथा सोबाट भएको खर्च सम्बन्धी विवरण सम्बन्धित स्थानीय तहले त्रैमासिक रूपमा मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।"

१०. मूल नियमावलीमा नियम १०क. थप : मूल नियमावलीको नियम १० पछि देहायको नियम १०क. थपिएको छ :-

"१०क. <u>केन्द्रीय तत्काल उद्धार तथा राहत समितिको गठन</u> : (१) हिंसामा परेका महिला, किशोरी तथा बालबालिकाको तत्काल उद्धार लगायतका कार्य गर्न केन्द्रीय स्तरमा देहाय बमोजिमको केन्द्रीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति रहनेछ :-

(क) सहसचिव, मन्त्रालय -संयोजक

(ख) प्रतिनिधि, गृह मन्त्रालय, (कम्तीमा उपसचिवस्तर) -सदस्य

(ग) वरिष्ठ प्रहरी उपरीक्षक, महिला तथा बालबालिका सेवा निर्देशनालय -सदस्य

(घ) प्रतिनिधि, (कम्तीमा उपसचिवस्तर) राष्ट्रिय महिला आयोग -सदस्य

(ङ) प्रतिनिधि, (कम्तीमा उपसचिवस्तर) स्वाथ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय -सदस्य

(च) लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कार्यरत गैरसरकारी संस्थाहरु मध्येबाट केन्द्रिय तत्काल उद्धार तथा राहत समितिले तोकेको संस्थाका प्रतिनिधि एक जना -सदस्य

(छ) शाखा प्रमुख (लैङ्गिक हिंसा निवारण शाखा), मन्त्रालय -सदस्य-सचिव

(२) उपनियम(१) को खण्ड (च) बमोजिमको सदस्यको पदावधि दुई बर्षको हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको समितिको सचिवालय मन्त्रालयमा रहनेछ ।

(४) उपनियम (१) बमोजिमको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) कुनै सञ्चार माध्यमबाट प्रकाशित, प्रसारित समाचार वा प्राप्त सूचनाका आधारमा त्यस्ता घटनाका सम्बन्धमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा तत्काल उद्धारको काम भए, नभएको सम्बन्धमा जानकारी लिने,

(ख) नियम ११ बमोजिमको प्रदेश वा स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिने,

(ग) तत्काल उद्धार गर्न आवश्यक सहजीकरण र समन्वय गर्ने,

(घ) सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा हिंसामा परेका महिला, किशोरी तथा बालबालिकाको तत्काल उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्न आवश्यक नीति, योजना तथा कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गर्ने र सोको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्ने,

(ङ) प्रत्येक वर्ष गरेका काम कारबाहीको विवरण सार्वजनिक गर्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको समितिको बैठक सञ्चालन तथा अनुगमनका लागि आवश्यक पर्ने खर्च कोषबाट व्यहोरिनेछ ।"

११. मूल नियमावलीको नियम ११ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ११ को सट्टा देहायको नियम ११ राखिएको छ :-

"११. प्रदेश तथा स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति : (१) प्रदेश सरकारले प्रदेश कानून बमोजिम प्रदेश तत्काल उद्धार तथा राहत समिति तथा सम्बन्धित स्थानीय तहले स्थानीय कानून बमोजिम स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति गठन गर्न सक्नेछन् ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको समितिको काम कर्तव्य र अधिकार तथा सो समिति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले केन्द्रीय तत्काल उद्धार तथा राहत समितिसँग समन्वय गरी काम गर्नु पर्नेछ ।"

१२. मूल नियमावलीको नियम १३ मा संशोधन : (१) मूल नियमावलीको नियम १३ को उपनियम (१) को,-

(१) खण्ड (क) मा रहेका "दुईसय रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "तीन सय रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरु र "प्रतिदिन दुईसय पचास रुपैयाँको दरले बढीमा तीनहजार रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "प्रतिदिन पाँचसय रुपैयाँको दरले बढीमा पाँचहजार रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

(२) खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

"(ख) पीडितलाई अस्पतालमा भर्ना गरी औषधि उपचार गर्नु पर्ने भएमा, अस्पताल आउँदा जाँदा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खाना खर्च वापत प्रति दिन तीन सय रुपैयाँ, अस्पतालमा बस्ने व्यवस्था नभई बाहिर बस्नु परेमा बढीमा पाँच दिनको बसोबास खर्च वापत प्रतिदिन पाँच सय रुपैयाँ र उपचार खर्च समेत गरी बढीमा छ हजार पाँच सय रुपैयाँमा नबढ्ने गरी

लागेको यथार्थ खर्च, पीडितसँग आश्रित बालबच्चा भए बालवालिका लागि पनि सोही दरमा खाना खर्च उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।"

(३) खण्ड (घ) मा रहेका "बीस हजार रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "तीस हजार रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१३. <u>मूल नियमावलीको नियम १४ मा संशोधनः</u> (१) मूल नियमावलीको नियम १४ को,-

(१) उपनियम (१) मा रहेको "कार्यालयमा" भन्ने शब्दको सट्टा "स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समितिमा अनुसूची बमोजिमको ढाँचामा" भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

(२) उपनियम (२) मा रहेका "राहत समितिले" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समितिले" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१४. <u>मूल नियमावलीको नियम १४क. मा संशोधनः</u> मूल नियमावलीको नियम १४क. को उपनियम (१) को सट्टा देहायको उपनियम (१) राखिएको छ :-

"(१) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि जलाइएको, एसिड प्रयोग गरी वा छर्कीई वा त्यस्तो पदार्थले पोलेको लगायतका गम्भीर प्रकृतिका घटनाका पीडितलाई उद्धार, औषधि उपचार, पुनर्स्थापना वा राहत लगायतको प्रयोजनको लागि तत्काल आर्थिक सहयोग प्रदान नगरेमा गम्भीर मानवीय क्षति हुने देखिएमा र सञ्चालक समितिको तत्काल बैठक बस्ने अवस्था नरहेमा सञ्चालक समितिको अध्यक्षले आवश्यकता र औचित्यका आधारमा मनासिव रकम कोषबाट पीडितलाई उपलव्ध गराउन सक्नेछ ।"

१५. <u>मूल नियमावलीको नियम १६ मा संशोधन</u> : मूल नियमावलीको नियम १६ को,-

(१) उपनियम (१) को सट्टा देहायको उपनियम (१) राखिएको छ :-

"(१) स्थानीय तहले नियम १० बमोजिम प्राप्त भएको रकम स्थानीय लैङ्गिक हिंसा कोषको नाममा कुनै वाणिज्य बैङ्कमा छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।"

(२) उपनियम (२) मा रहेका "कार्यालय प्रमुख" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१६. <u>मूल नियमावलीको नियम १९ मा संशोधन</u> : मूल नियमावलीको नियम १९ को उपनियम (१) को सट्टा देहायको उपनियम (१) राखिएको छ :-

"(१) प्रदेश तथा स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समितिले सो समितिबाट भए गरेका काम कारबाहीको प्रतिवेदन प्रत्येक वर्ष सञ्चालक समितिमा पठाउनु पर्नेछ ।"

१७. <u>मूल नियमावलीको नियम २० मा संशोधन</u> : मूल नियमावलीको नियम २० मा रहेको "समिति वा राहत" भन्ने शब्दहरु झिकिएका छन् ।

१८. मूल नियमावलीमा अनुसूची थप : मूल नियमावलीमा यसैसाथ संलग्न अनुसूची थपिएको छ ।

१९. मूल नियमावलीमा नियम २२ थप : मूल नियमावलीको नियम २१ पछि देहायको नियम २२ थपिएको छ :-

"२२. अनुसूचीमा संशोधन : मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार अनुसूचीमा संशोधन तथा थपघट गर्न सक्नेछ।"

२०. खारेजी : मूल नियमावलीको नियम १२ र नियम १५ खारेज गरिएका छन् ।

अनुसूची

(नियम १४ सँग सम्बन्धित)

विषय : सहयोग उपलव्ध गराई पाउँ ।

श्री अध्यक्षज्यू,
स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति.............................।

म................................ मा बस्ने वर्ष.........................को............................ मिति ....मा लैंगिक हिंसाबाट पीडित भएको छु। मेरो आर्थिक स्तर ज्यादै कमजोर रहेको छ । म उपर लैंगिक हिंसा (.........................) भएको कारणले मेरो मानसिक/शारीरिक/सामाजिक अवस्था कमजोर भई अशक्त अवस्थामा रहेको हुनाले मलाई औषधि उपचार/कानूनी सहायता एवं परामर्श/ उद्धार/ मनोविमर्श/ स्वरोजगार/ पुनर्स्थापना/ अन्य ....कामको लागि सहयोगको आवश्यकता परेको हुँदा स्थानीय लैंगिक हिंसा निवारण कोषबाट नियमानुसार सहयोग रकम उपलव्ध गराई दिनु हुन यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदकको,-
नाम, थर ....
ठेगाना ....
दस्तखत ....
मिति ....